

Łukasz Kusiak

*Wynikowy plan nauczania historii
w II klasie szkoły ponadgimnazjalnej
do podręcznika*

*Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze,
klasa II, część 1*

Redakcja

Joanna Adamczyk

© Copyright by Wydawnictwo Piotra Marciszuka STENTOR

© Copyright by Łukasz Kusiak

Warszawa 2013

Wydawnictwo Piotra Marciszuka STENTOR

02-793 Warszawa, ul. Przy Bażantarni 11

tel. 22 544 59 00, faks 22 544 59 03

e-mail: stentor@stentor.com.pl

www.stentor.pl

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Temat lekcji	Liczba godzin	Odniesienia do PP	Wymagania edukacyjne w ujęciu czynnościowym		Metody i środki dydaktyczne	Procedury sprawdzania wiedzy
			poziom podstawowy	poziom ponadpodstawowy		
<p>1. Narodziny cywilizacji</p> <p>Cywilizacja i kultura</p> <p>Czas i historia</p> <p>Skąd czerpiemy wiedzę o ludziach żyjących w odległej przeszłości?</p> <p>Ludzie pierwotni wobec przestrzeni</p> <p>Konsekwencje</p>	1	1.1 1.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cywilizacja, kultura, historia, źródło historyczne, archeologia, myślistwo, zbieractwo, hodowla, rolnictwo, irygacja, Semici, Indoeuropejczycy – wymienia elementy składające się na pojęcia cywilizacji i kultury – opisuje tryb życia człowieka pierwotnego – przedstawia przyczyny i konsekwencje trwałego osadnictwa człowieka – przedstawia początki rolnictwa, rzemiosła i handlu – wymienia pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e.: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: ok.. 2 mln lat p.n.e., ok.100 tys. lat p.n.e., ok. 10 tys. lat p.n.e., ok. 3100 r. p.n.e., IV tysiąclecie p.n.e., III tysiąclecie p.n.e., II tysiąclecie p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: historiografia, antropologia, antropologia kulturowa, paleolit, neolit, rewolucja neolityczna – wyjaśnia, czym się różni historia od prehistorii – przedstawia sposoby zdobywania przez historyków wiedzy o przeszłości człowieka – wyjaśnia, czym zajmują się 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna pierwszych cywilizacji na Bliskim 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

trwałego osadnictwa			w Mezopotamii, Egipcie, Indiach, Chinach i Ameryce – charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju pierwszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie.	historia, archeologia, antropologia i antropologia kulturowa – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – ocenia konsekwencje rewolucji neolitycznej – wyjaśnia, jakie znaczenie dla życia człowieka miała umiejętność wytopu kruszców – wskazuje na mapie pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e. – charakteryzuje pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e. – wyjaśnia mechanizmy tworzenia się pierwszych państw-miast.	Bliskim Wschodzie.	
Prehistoria i historia						
Początki najstarszych cywilizacji						
2. Historia polityczna starożytnego Wschodu	2	1.2	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deifikacja, satrapia – przedstawia postaci: Cyrus Wielki, Dariusz I	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV tysiąclecie p.n.e., ok. 3100 r. p.n.e., XXVII–XXV w. p.n.e., ok., 2300 r. p.n.e., III/II tysiąclecie p.n.e.,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,
Egipt						

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>Mezopotamia</p> <p>Rywalizacja mocarstw. Szczyt potęgi Egiptu</p> <p>Imperia bliskowschodnie: Babilon, Asyria, Medowie i Persja</p>		<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie zasięg starożytnego Egiptu – charakteryzuje państwo starożytnego Egiptu – wskazuje na mapie Mezopotamię i zasięg państwa Sumerów – charakteryzuje państwo Sumerów – wskazuje na mapie Asyrię i Babilon – charakteryzuje państwo Asyrii i Babilonu – wskazuje na mapie zasięg imperium perskiego – charakteryzuje starożytne państwo perskie – charakteryzuje formy ustrojowe i struktury społeczne w cywilizacjach bliskowschodnich – przedstawia mechanizmy tworzenia imperiów bliskowschodnich w starożytności 	<p>II tysiąclecie p.n.e., ok. 1778 r. p.n.e., XV–XIV w. p.n.e., XIII w. p.n.e., VIII–VII w. p.n.e., 612 r. p.n.e., 555 r. p.n.e., 548 r. p.n.e., 539 r. p.n.e., 525 r. p.n.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rydwan, pismo klinowe, monoteizm – przedstawia postaci: Gilgamesz, Hammurabi, Amenhotep IV, Nerfretiti, Sargon II, Nabuchodonozor, Kambyzes – przedstawia najważniejsze etapy dziejów starożytnego Egiptu – przedstawia najważniejsze etapy dziejów państwa Sumerów, Asyrii i Babilonu – charakteryzuje ekspansję Persów na Bliskim Wschodzie – porównuje formy ustrojowe i struktury społeczne 	<p>z materiałem ilustracyjnym</p> <ul style="list-style-type: none"> – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna pierwszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie. 	<p>kartkówka)</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).
--	--	---	---	--	---

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

			i ich upadania na skutek budowy kolejnych imperiów.	w cywilizacjach bliskowschodnich – opisuje techniki walki ludów starożytnego Bliskiego Wschodu – opisuje mechanizmy zakładania w starożytności państw metodą podboju oraz wyjaśnić tego konsekwencje społeczne – charakteryzuje relacje między mocarstwami starożytnego Wschodu, przedstawia najważniejsze konflikty i ich konsekwencje.		
3. Cywilizacje starożytnego Wschodu Sakralny charakter władzy Typy religii starożytnych: politeizm,	2	1.1 1.2 1.3	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: charyzma, monarchia, faraon, politeizm, monoteizm, dualizm, antropomorfizacja, mumifikacja, piramida, autochton, Mesjasz, Dekalog, Kodeks Hammurabiego, buddyzm, hinduizm, taoizm, konfucjanizm, hieroglif, pismo	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: III tysiąclecie p.n.e., XVIII w. p.n.e., XVIII w. p.n.e., VI w. p.n.e., VI–V w. p.n.e., 721 r. p.n.e., 587 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pomazaniec, obelisk, Tora, arcykapłan, mit, braminizm, reinkarnacja, nirwana,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>monoteizm, dualizm</p> <p>Wschodnie systemy religijne: buddyzm, hinduizm, taoizm i konfucjanizm</p> <p>Początki pisma</p> <p>Prawo</p> <p>Nauka, odkrycia, wynalazki</p>		<p>klinowe, alfabet, kodeks</p> <p>– przedstawia postaci: Abraham, Mojżesz, Cyrus Wielki, Aaron.</p> <p>Zaratustra, Budda, Konfucjusz, Hammurabi</p> <p>– opisuje charakter władzy w starożytnych państwach Bliskiego Wschodu</p> <p>– charakteryzuje starożytne systemy religijne w państwach Bliskiego i Dalekiego Wschodu</p> <p>– wyjaśnia różnice między politeizmem a monoteizmem</p> <p>– wskazuje na mapie starożytny Izrael</p> <p>– rozpoznaje cechy charakterystyczne najważniejszych osiągnięć kulturowych cywilizacji bliskowschodnich oraz hinduskiej i chińskiej w zakresie architektury, sztuki, nauki i pisma.</p>	<p>guru, piktogram, ideogram, kanon, Septuaginta</p> <p>– przedstawia postaci: Saul, Dawid, Salomon, Herod Wielki, Nabuchodonozor, Lao-Cy</p> <p>– przedstawia najważniejsze okresy z dziejów starożytnego Izraela</p> <p>– przedstawia najważniejsze wynalazki i osiągnięcia kulturowe cywilizacji starożytnego Bliskiego i Dalekiego Wschodu</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pisma dla rozwoju cywilizacji</p> <p>– wyjaśnia znaczenie prawa dla społeczeństw starożytnych</p> <p>– ocenia dorobek kulturowy cywilizacji Bliskiego i Dalekiego Wschodu (pismo, prawo, odkrycia i wynalazki, gospodarka, rzemiosło, handel, systemy miar i wag).</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas</p> <p>historyczny</p> <p>– mapa ścienna</p> <p>pierwszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie.</p>	<p>na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	---	---	---	---

<p>4. Początki starożytnej Grecji – kolebki cywilizacji europejskiej</p> <p>Periodyzacja greckiej cywilizacji</p> <p>Kultury minojska i mykeńska</p> <p>Wieki ciemne</p> <p>Organizacja władzy – polis</p> <p>Religia i mitologia grecka</p>	<p>2</p>	<p>2.1</p> <p>2.2</p> <p>2.3</p> <p>3.1</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: III tysiąclecie p.n.e., ok. 1200 r. p.n.e., VIII w. p.n.e., V w. p.n.e., 338 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kultura minojska, kultura mykeńska, wieki ciemne, epoka archaiczna, epoka klasyczna, epoka hellenistyczna, polis, arystokracja, oligarchia, demokracja, cenzus majątkowy, wielka kolonizacja, wyrocznia</p> <p>– przedstawia postaci: Homer, Odyseusz</p> <p>– przedstawia chronologię dziejów starożytnej Grecji</p> <p>– charakteryzuje kulturę minojską</p> <p>– charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji greckiej</p> <p>– wymienia krainy geograficzne</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XX–XV w. p.n.e., XIV–XII w. p.n.e., XI–IX w. p.n.e., IX/VIII w. p.n.e., VIII–VI w. p.n.e., V–IV w. p.n.e., IV–I w. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pismo linearne A i B, heros, sympozjon, izonomia, kosmogonia, teogonia</p> <p>– przedstawia postaci: Minos, Agamemnon, Hezjod</p> <p>– wyjaśnia wpływ cywilizacji minojskiej na kształtowanie się ośrodków w Grecji kontynentalnej</p> <p>– wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki polityczne czasów mykeńskich</p> <p>– przedstawia relacje między państwami w świecie greckim czasów mykeńskich</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna starożytnej Grecji.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	----------	---	---	--	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

			<p>starożytnej Grecji i wskazuje je na mapie</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje kulturę mykeńską – wyjaśnia znaczenie alfabetu greckiego dla rozwoju cywilizacji – przedstawia funkcjonowanie greckich poleis – charakteryzuje demokrację grecką na przykładzie Aten – wskazuje na mapie największe poleis greckie – wyjaśnić przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji – charakteryzuje mitologię i religię greckiej – wymienia imiona najważniejszych bóstw greckich. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia konsekwencje upadku kultury mykeńskiej dla świata greckiego – wyjaśnia genezę greckich poleis – charakteryzuje kulturę greckiej arystokracji – przedstawia rolę arystokracji w greckich poleis – przedstawia problem obywatelstwa w greckiej polis – wyjaśnia genezę mitologii i religii greckiej – porównuje kolonizację grecką z fenicką w basenie Morza Śródziemnego. 		
5. Kultura starożytnych Greków	2	2.2 2.3 2.4	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 776 r. p.n.e., V w. p.n.e., IV w. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: VI w. p.n.e., III w. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Najważniejsze cechy greckiej kultury			– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: filozofia, racjonalizm, igrzyska, olimpiada, teatr, tragedia, komedia, kultura helleńska, kultura hellenistyczna	i posługuje się nimi: erystyka, retoryka, <i>kalos kagathos</i> , idealizm, sofistyka, sceptycyzm, cynizm, epikureizm, hedonizm, <i>koine</i> , diadoch, synkretyzm	– praca z materiałem ilustracyjnym.	(aktywność na lekcji, kartkówka)
Myśl grecka			– przedstawia postaci: Herakles, Herodot, Sokrates, Platon, Arystoteles, Dionizos, Aleksander Wielki	– przedstawia postaci: Tales, Tukidydes, Myron, Ajschylos, Eurypides, Sofokles, Arystofanes, Pitagoras, Euklides, Archimedes, Plotyn, Protagoras, Diogenes, Epikur, Zenon z Kition, Horacy, Ptolemeusz I	Środki dydaktyczne:	– poziomu umiejętności
Teatr					– podręcznik	(aktywność na lekcji
Rozkwit filozofii			– wskazuje najważniejsze cechy kultury greckiej (helleńskiej)		– albumy poświęcone sztuce starożytnej Grecji.	– karty pracy, praca projektowa).
Kultura hellenistyczna			– scharakteryzuje kulturę hellenistyczną, odróżnia ją od kultury helleńskiej	– charakteryzuje poglądy największych myślicieli greckich		
			– opisuje grecki ideał piękna	– rozpoznaje dokonania kulturowe Greków w dziedzinie architektury, rzeźby, teatru, literatury, filozofii, nauki i identyfikuje je z ich twórcami		
			– wyjaśnia, jaką rolę w życiu starożytnych Greków odgrywał sport			
			– wyjaśnia, jaką rolę w życiu starożytnych Greków odgrywał teatr	– identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym		
			– wyjaśnia, jaką rolę odegrał rozwój filozofii w kształtowaniu			

			<p>światopoglądu Greków</p> <p>– charakteryzuje spuściznę literacką starożytnej Grecji.</p>	<p>Europy</p> <p>– ocenia wkład dziejopisarstwa starożytnej Grecji w rozwój historiografii</p> <p>– rozpoznaje i odróżnia style architektoniczne w starożytnej Grecji</p> <p>– wymienia największe zabytki sztuki greckiej.</p>		
<p>6. Ateny i Sparta</p> <p>– historia polityczna starożytnej Grecji</p> <p>Ateny</p> <p>Sparta</p> <p>Wojny Greków z Persami</p>	2	<p>2.2</p> <p>3.2</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 508–507 p.n.e., 490 r. p.n.e., 490–480 p.n.e., 480 r. p.n.e., 479 r. p.n.e., 462 r. p.n.e., 431–404 p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: tyran, strateg, ostracyzm, spartiaci, heloci, periojkowie, hoplita, falanga, metropolia</p> <p>– przedstawia postaci: Drakon,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 730–650 p.n.e., 621 r. p.n.e., 594 r. p.n.e., 561–510 p.n.e., ok. 550 r. p.n.e., 500 r. p.n.e., 494 r. p.n.e., 481 r. p.n.e., 478 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: archont, areopag, eklezja, Rada Pięciuset, Wielka Retra, geruzja, geront, efor, apella, krypteja, metojkowie</p> <p>– przedstawia postaci: Pizystrat,</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą)</p>

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>Rozkwit Aten</p> <p>Wojna peloponeska</p>			<p>Solon, Klejstenes, Miltiades, Dariusz I, Kserkses, Leonidas, Perykles</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała tyrania w starożytnej Grecji</p> <p>– opisuje społeczeństwo starożytnych Aten</p> <p>– przedstawia zasady funkcjonowania demokracji ateńskiej i jej główne instytucje</p> <p>– opisuje społeczeństwo starożytnej Sparty</p> <p>– przedstawia zasady funkcjonowania ustroju Sparty i jej główne instytucje</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen grecko-perskich</p> <p>– wskazuje na mapie rejony działań wojennych oraz miejsca najważniejszych bitew</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla</p>	<p>Likurg, Tyrtajos, Temistokles, Pauzaniasz, Tukidydes</p> <p>– przedstawia dzieje polityczne starożytnych Aten</p> <p>– charakteryzuje przemiany ustrojowe w Atenach</p> <p>– przedstawia genezę demokracji ateńskiej</p> <p>– przedstawia dzieje polityczne starożytnej Sparty</p> <p>– przedstawia genezę państwa i ustroju spartańskiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Sparta stała się jednym z bardziej znaczących greckich polis</p> <p>– porównuje formy ustrojowe Aten i Sparty</p> <p>– przedstawia techniki i metody walki obu stron konfliktu grecko-perskiego</p> <p>– wskazuje na mapie rejony działań</p>	<p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna starożytnej Grecji.</p>	<p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	--	--	--

			<p>świata greckiego miało ostateczne zwycięstwo nad Persami</p> <p>– charakteryzuje okres rozkwitu Aten</p> <p>– wyjaśnia przyczyny hegemonii Aten</p> <p>– przedstawić genezę, przebieg i skutki wojny peloponeskiej.</p>	<p>w trakcie wojny peloponeskiej oraz miejsca najważniejszych bitew.</p>		
<p>7. Epoka hellenistyczna</p> <p>Grecja po wojnie peloponeskiej</p> <p>Macedonia Filipa II</p> <p>Wyprawa Aleksandra Macedońskiego</p>	1	3.2	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 338 r. p.n.e., 336–323 p.n.e., 334 r. p.n.e., 333 r. p.n.e., 332 r. p.n.e., 329–325 p.n.e., 323 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: orientalizacja, satrapia, państwo hellenistyczne,</p> <p>– przedstawia postaci: Filip II, Aleksander Wielki, Dariusz III, Antypater, Ptolemeusz, Antygonos</p> <p>– przedstawia sytuację państw</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 387 r. p.n.e., 371 r. p.n.e., 362 r. p.n.e., 359–337 p.n.e., 341 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: diadoch, epigon</p> <p>– przedstawia postaci: Epaminondas, Demostenes, Permanion, Lizymach, Perdikkas</p> <p>– wyjaśnia, czym był pokój królewski i jakie miał konsekwencje dla świata greckiego</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty</p>

<p>Świat hellenistyczny</p>		<p>greckich po wojnie peloponeskiej, zwłaszcza Aten i Sparty</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje państwo macedońskie przed czasami Aleksandra Wielkiego – przedstawia okoliczności zdobycia przez Macedonię hegemonii w świecie greckim – charakteryzuje rządy i ekspansję Aleksandra Wielkiego – przedstawia na mapie podboje Aleksandra: trasę i ważniejsze bitwy – charakteryzuje politykę Aleksandra na terytoriach podbijanych – wskazuje na mapie zasięg imperium Aleksandra Wielkiego – wskazuje na mapie obszary należące do świata hellenistycznego i podział imperium po śmierci Aleksandra Wielkiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności zakończenia hegemonii Sparty w świecie greckim – charakteryzuje rządy i politykę zagraniczną Filipa II – przedstawia zamiany w dziedzinie wojskowości, jakie zaszły za panowania Filipa i Aleksandra – charakteryzuje świat hellenistyczny – ocenia konsekwencje podbojów Aleksandra dla świata starożytnego. 	<p>historyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> – mapa ścienna imperium Aleksandra Wielkiego. 	<p>pracy, praca projektowa).</p>
-----------------------------	--	---	---	--	----------------------------------

<p>8. Rzym – od początków miasta do końca republiki</p> <p>Cywilizacja rzymska</p> <p>Etruskowie</p> <p>Początki miasta Rzymu</p> <p>Republika rzymska</p> <p>Podboje republiki rzymskiej – ogólna charakterystyka</p>	<p>2</p>	<p>3.3</p> <p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 753 r. p.n.e., 509 r. p.n.e., III w. p.n.e., 49 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: monarchia, republika, konsul, dyktator, senat, patrycjusz, plebejusz, plebs, patrycjat, plebiscyt, triumf, łuk triumfalny, kolonia, prowincja, legion, proletariat, igrzyska</p> <p>– przedstawia postaci: Romulus, Remus, Hannibal, Lucjusz Korneliusz Sulla, Marek Licyniusz Krassus, Spartakus, Gajusz Juliusz Cezar, Marek Antoniusz, Oktawian August (Gajusz Oktawiusz), Kleopatra</p> <p>– charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji rzymskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: X w. p.n.e., VII w. p.n.e., 494 r. p.n.e., 451–449 p.n.e., IV w. p.n.e., 2. poł. IV w. p.n.e., 133–123 p.n.e., II w. p.n.e., 91 r. p.n.e., 88 r. p.n.e., 82–79 p.n.e., 73 r. p.n.e., 60 r. p.n.e., 58–52 p.n.e., 43 r. p.n.e., 42 r. p.n.e., 31 r. p.n.e., 30 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: auspicje, inauguracja, Urbs, komicja centurialne, toga, trybun, prokonsul, latyfundium, sprzymierzeńcy, triumwirat</p> <p>– przedstawia postaci: Eneasz, Tarkwiniusz Pyszny, Cyncynat, Kato Starszy, Tyberiusz i Gajusz Grakchowie, Gajusz Mariusz, Gnejusz Pompejusz, Kasjusz, Brutus, Marek Lepidus</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna republiki rzymskiej.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	----------	---	--	---	---	--

<p>Kryzys i upadek republiki</p> <p>Cezar i Oktawiusz</p>		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje mityczne początki starożytnego Rzymu – charakteryzuje przemiany ustrojowe w Rzymie od powstania miasta do końca republiki – wymienia najważniejsze instytucje republiki rzymskiej – wymienia najważniejsze grupy społeczne Rzymu republikańskiego – przedstawia wzorzec obywatela rzymskiego – przedstawia ekspansję Rzymu na Półwyspie Apenińskim – przedstawia ekspansję Rzymu poza Półwyspem Apenińskim – wyjaśnia, z czego wynikała siła armii rzymskiej – wyjaśnia, z czego wynikał kryzys republiki rzymskiej – przedstawia mechanizmy walki o władzę u schyłku republiki. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje cywilizację etruską – charakteryzuje stosunki Rzymu z greckimi polis – przedstawia organizację władz republiki rzymskiej – charakteryzuje społeczeństwo rzymskie okresu republiki – wyjaśnia podłoże konfliktów społecznych w republice rzymskiej – przedstawia osiągnięcia rzymskiego prawodawstwa – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia dominacji Rzymu na Półwyspie Apenińskim – przedstawia organizację armii rzymskiej – wyjaśnia, na czym polegała reforma Mariusza – ocenia rolę Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta w obaleniu republiki 		
---	--	---	---	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

9. Cesarstwo rzymskie	2	3.3	Uczeń:	Uczeń:	Metody:	Ocenianie dotyczy:
Pryncypat		4.1	– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 30 r. p.n.e., 30 r. p.n.e.–	– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 27 r. p.n.e., 28 r. p.n.e.,	– wykład	– poziomu
Romanizacja Imperium		4.3	14 r. n.e., 30–33, 212, II w., III w.,	64, 67, 135, 251, 284, 298–305, 305,	– praca z podręcznikiem	wiedzy
Kryzys cesarstwa		4.4	313, 325, 381	312	– praca z materiałem ilustracyjnym.	(aktywność na lekcji, kartkówka)
Religia rzymska		4.5	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pryncypat, august, deifikacja, diaspora, pokój rzymski, mecenat, stoicyzm, limes, barbarzyńca, Got, Germanin, politeizm, panteon, monoteizm, hellenizacja, judaizm,	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cesar, cenzor, pretorianin, prokurator, prefekt, prowincja senacka, prowincja cesarska, tetrarchia, arcykapłan, sufragan, katakumby, arianizm, apostazja, dogmat, doktryna	Środki dydaktyczne:	– poziomu
Początki chrześcijaństwa		4.6	chrześcijaństwo, apostoł, Mesjasz, Ewangelia, biskup, arcybiskup, diecezja, archidiecezja, metropolia, męczennik, ekskomunika, sobór powszechny, synod, teologia, herezja	– przedstawia postaci: Tyberiusz, Kaligula, Neron, Domicjan, Nerwa, Trajan, Hadrian, Wespazjan, Tytus, Kommodus, Klaudiusz II Gocki, Aurelian, Maksencjusz, Bar Kochba, Karakalla, Liwiusz, Tacyt, Mecenas, Wergiliusz, Horacy, Owidiusz,	– podręcznik	(aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).
Kościół pierwszych chrześcijan			– przedstawia postaci: Oktawian August, Marek Aureliusz, Septymiusz Sewer, Dioklecjan,	Kyceron, Seneka, Decjusz, Ariusz, Julian Apostata, Teodozjusz Wielki	– albumy poświęcone architekturze rzymskiej.	
Prześladowania chrześcijan						

		<p>Konstantyn Wielki, Jezus z Nazaretu, św. Jan Chrzciciel, Poncjusz Piłat, św. Piotr, św. Paweł</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady funkcjonowania ustroju cesarstwa rzymskiego okresu pryncypatu – charakteryzuje najważniejsze przemiany ustrojowe i społeczne w cesarstwie rzymskim – wyjaśnia, na czym polegała romanizacja Imperium – wyjaśnia ideę imperium rzymskiego i pokoju rzymskiego – przedstawia osiągnięcia Rzymian w dziedzinie sztuki, architektury i prawodawstwa – wyjaśnia znaczenie najazdów barbarzyńców dla sytuacji zewnętrznej i wewnętrznej Imperium – wymienia wewnętrzne źródła słabości cesarstwa rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rządy Oktawiana Augusta – ocenia rolę Oktawiana Augusta w procesie przebudowy ustroju Rzymu – przedstawia organizację rządów w cesarstwie rzymskim za następców Oktawiana Augusta – opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów cesarstwa – opisuje sytuację Żydów pod panowaniem rzymskim – przedstawia okoliczności rozproszenia Żydów (diaspory) – ocenia znaczenie osiągnięć cywilizacji rzymskiej dla kultury średniowiecza i epoki nowożytnej – przedstawia organizację rządów w cesarstwie rzymskim w III–IV w. – charakteryzuje sytuację społeczną, gospodarczą i militarną Imperium 		
--	--	---	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia genezę chrześcijaństwa – wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan – opisuje zmiany w położeniu religii chrześcijańskiej w państwie rzymskim (od religii prześladowanej, przez tolerowaną, do panującej). 	<p>Rzymskiego w IV i V w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia organizację Kościołów chrześcijańskich w pierwszym okresie ich istnienia – przedstawia organizację i znaczenie Kościoła w okresie późnego cesarstwa – porównuje sytuację Kościoła w pierwszych wiekach istnienia i w czasach późnego cesarstwa – wyjaśnia znaczenie soborów powszechnych w kontekście dyskusji nad istotą i dogmatami chrześcijaństwa. 		
10. Podboje rzymskie – od początków miasta do czasów Imperium	2	3.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 264–241 p.n.e., 218–202 p.n.e., 149–146 p.n.e., 148 r. p.n.e., 146 r. p.n.e., 66–63 p.n.e., 58–52 p.n.e., 30 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: V w. p.n.e., 386 r. p.n.e., 340 r. p.n.e., 326–304 p.n.e., 298 r. p.n.e., 295 r. p.n.e., 280–275 p.n.e., 272 r. p.n.e., 219 r. p.n.e., 217 r. p.n.e., 216 r. p.n.e., 209 r. p.n.e., 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>Pierwsze podboje Rzymu – zajęcie Italii</p> <p>Wojny punickie</p> <p>Podbój basenu Morza Śródziemnego</p> <p>Zahamowanie podbojów w czasach cesarstwa</p>			<p>i posługuje się nimi: imperium, prowincja, sprzymierzeńcy, namiestnik, limes</p> <p>– przedstawia postaci: Hannibal, Publiusz Korneliusz Scypion, Juliusz Cezar, Oktawian August</p> <p>– prześledzi na mapie ekspansję rzymską na Półwyspie Apenińskim</p> <p>– prześledzi na mapie ekspansję rzymską poza Półwyspem Apenińskim</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen punickich</p> <p>– wyjaśnia ideę obywatelstwa i imperium rzymskiego</p> <p>– wskazuje na mapie najważniejsze prowincje rzymskie za czasów republiki</p> <p>– wskazuje na mapie najważniejsze prowincje rzymskie za czasów cesarstwa.</p>	<p>202 r. p.n.e., 197 r. p.n.e., 133 r. p.n.e., 112–106 p.n.e.</p> <p>– przedstawia postaci: Pyrrus, Hamil Barkas, Fabiusz Maksimus Kunktator, Jugurta, Gajusz Mariusz, Sulla, Gnejusz Pompejusz, Klaudiusz, Trajan, Hadrian</p> <p>– charakteryzuje ekspansję rzymską na Półwyspie Apenińskim</p> <p>– charakteryzuje ekspansję rzymską poza Półwyspem Apenińskim</p> <p>– opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów republiki</p> <p>– opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów cesarstwa</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zatrzymania ekspansji rzymskiej</p> <p>– ocenia znaczenie armii rzymskiej w procesie budowania imperium rzymskiego świata śródziemnomorskiego.</p>	<p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna Imperium Rzymskiego.</p>	<p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	---	--	--

<p>11. Gospodarka i społeczeństwo w starożytności</p> <p>Najstarsze formy gospodarki rolnej</p> <p>Rolnictwo starożytne</p> <p>Handel i rzemiosło</p>	<p>1</p>	<p>1.1 1.3 2.3 4.2 4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rolnictwo, hodowla, myślistwo, zbieractwo, dwupolówka, uprawa, gospodarka wypaleniskowa, niewolnictwo, latyfundium, kolonat, handel wymienny, dalekosiężny i detaliczny – wymienia główne gałęzi i formy gospodarki starożytnej – charakteryzuje najstarsze formy gospodarki rolnej – wskazuje główne cechy rolnictwa starożytnych Greków i Rzymian – wyjaśnia znaczenie niewolnictwa dla gospodarki i społeczeństw w państwach starożytnych – wyjaśnia znaczenie pieniądza w gospodarce starożytnej – wskazuje główne cechy handlu starożytnych Greków i Rzymian. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: koczownik, radło, orka, płacidło, emisja, emitent – przedstawia postaci: Krezus – prześledzi rozwój form gospodarki od czasów człowieka pierwotnego do końca starożytności – prześledzi rozwój handlu i rzemiosła w starożytności – porównuje niewolnictwo w Rzymie z wcześniejszymi formami niewolnictwa w świecie bliskowschodnim i greckim. 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).
--	----------	--	--	---	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Blok powtórzeniowy	1	I	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	I	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
12. Kształtowanie się średniowiecznego świata Germanie Wędrowka ludów i upadek cesarstwa na Zachodzie Cesarstwo wschodnie Arabowie	2	I.4.4 II.1.1 1.2 1.3 1.4 2.3	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 395, 410, 455, 476, 622 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barbarzyńca, limes, mitologia, wędrowka ludów, plemię, wojownik, ród, starszyzna, drużyna, sprzymierzeniec, trybut, cesarstwo bizantyńskie, Semici, monoteizm, prorok, islam, Koran, muzułmanin, hidżra, święta wojna – przedstawia postaci: Attyła, Teodozjusz Wielki, Odoaker, Chlodwig, Teodoryk Wielki, Justynian Wielki, Mahomet – wymienia najważniejsze plemiona germańskie	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: II w., III w., IV w., 378, V w., 451, 453, 486, 489, VI w., 507, 534, 536–555, 568, 610, 632, 636, 642, 647, 651, 711–718, 774 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: runy, wiec, ramadan, kalif, imam – przedstawia postaci: Marek Aureliusz, Odyn, Dioklecjan, Walens, Stylichon, Arbogast, Alaryk, Aecjusz, Leon Wielki, Romulus Augustulus, Abu Bakr, Omar, Dionizy Mały, Beda Czcigodny, Tacyt – wyjaśnia, jakie konsekwencje	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapy ścienne Imperium Rzymskiego,	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ najazdów barbarzyńskich na losy cesarstwa – wyjaśnia, czym były wędrówki ludów i jaki wpływ wywarły na kształt Europy średniowiecznej – charakteryzuje łaciński krąg kulturowy – charakteryzuje bizantyjski krąg kulturowy – charakteryzuje kultury ludów barbarzyńskich – przedstawia genezę i główne tezy islamu – charakteryzuje arabski krąg kulturowy – rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji islamskiej w zakresie architektury, sztuki i nauki – rozpoznaje dokonania kulturowe Rzymian w dziedzinie prawa, 	<ul style="list-style-type: none"> miało wpuszczenie plemion germańskich za limes rzymski – wyjaśnia przyczyny i długofalowe konsekwencje podziału cesarstwa na Wschód i Zachód – wskazuje na mapie najważniejsze germańskie państwa sukcesyjne na terenach cesarstwa rzymskiego – przyporządkowuje najważniejsze plemiona germańskie do zajmowanych przez nie terytoriów – opisuje organizację plemienną ludów germańskich – przedstawia najważniejsze stanowiska historiografii dotyczące przyczyn upadku państwa zachodniorzymskiego – opisuje charakterystyczne cechy bizantyjskiego systemu politycznego – przedstawia dokonania Justyniana w zakresie polityki wewnętrznej 	<ul style="list-style-type: none"> Rzymskiego, cesarstwa bizantyjskiego i imperium arabskiego. 	
--	--	--	--	---	--

			<p>literatury, nauki, architektury i techniki</p> <p>– identyfikuje dziedzictwo kultury rzymskiej w dorobku kulturowym Europy.</p>	<p>i zagranicznej</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg panowania cesarzy bizantyńskich w VI w.</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg panowania arabskiego w VII w.</p> <p>– opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej z uwzględnieniem najazdów Arabów</p> <p>– wyjaśnia wpływ cywilizacji islamskiej na cywilizację łacińską i bizantyńską.</p>		
<p>13. Narodziny Europy – odrodzenie cesarstwa rzymskiego</p> <p>Rzymianie pod władzą barbarzyńców</p>	2	<p>2.1</p> <p>2.2</p> <p>2.3</p> <p>2.4</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: V w., ok. 496, 732, 751, 753, 755, 800</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barbarzyńca, arianin, chrystianizacja, Ojciec Kościoła, teologia, klasztor, misjonarz, hrabia, majordom,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 507, 511, 687, 721, 726, 768–814, 771, 772, 774, 778, 782, 788, 795</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wulgata, iluminacja, komes, obrazoburstwo, ikonoklazm, rekonkwista, kapitularz</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności</p>

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>Frankowie pod rządami Merowingów. Chrzest Chlodwiga</p> <p>Kościół we wczesnym średniowieczu</p> <p>Irlandia we wczesnym średniowieczu</p> <p>Karolingowie</p> <p>Pepin Krótki</p> <p>Karol Wielki</p>			<p>możnowładztwo, ikona, koronacja, namaszczenie, Państwo Kościelne, margrabia, marchia, renesans karoliński</p> <p>– przedstawia postaci: Chlodwig, Grzegorz z Tours, św. Augustyn, św. Hieronim, Karol Młot, Pepin Mały, Karol Wielki</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Kościół na Zachodzie w pierwszych latach po upadku cesarstwa rzymskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Chlodwiga</p> <p>– przedstawia relacje Franków z państwami arabskimi</p> <p>– wyjaśnia okoliczności dojścia Karolingów do władzy</p> <p>– wyjaśnia symboliczne znaczenie ceremonii koronacji królewskiej Pepina Małego</p>	<p>– przedstawia postaci: św. Remigiusz, Alaryk II, Damazy I, św. Patryk, Grzegorz Wielki, Chlotar II, Dagobert, Grimoald, Arnulf, Pepin z Heristalu, Karolman, Leon III, Grzegorz III, Zachariasz, św. Bonifacy, Stefan II, Einhard, Stefan III, Piotr z Pizy, Paweł Diakon, Alkunin</p> <p>– przedstawia, jak przebiegała adaptacja przez ludy barbarzyńskie rzymskiego i greckiego dziedzictwa</p> <p>– wyjaśnia konsekwencje przyjęcia chrztu w obrządku katolickim przez frankijskiego władcę</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg państwa Franków za czasów Chlodwiga i prześledzi jego rozwój terytorialny</p> <p>– opisuje organizację władzy państwa Franków za czasów Merowingów</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas</p> <p>historyczny</p> <p>– mapy ścienne państwa Franków i Karola Wielkiego.</p>	<p>(aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	---	---	---	---

<p>Cesarstwo Karola Wielkiego</p> <p>Renesans karoliński</p>		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności powstania Państwa Kościelnego – charakteryzuje politykę wewnętrzną Karola Wielkiego – charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych w systemie feudalnym za czasów Karolingów – charakteryzuje politykę zagraniczną Karola Wielkiego – wyjaśnia przyczyny, przedstawia okoliczności i skutki koronacji cesarskiej Karola Wielkiego – charakteryzuje ideę cesarstwa karolińskiego – opisuje kulturę państwa Franków – wyjaśnia, czym był renesans karoliński – wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Karola Wielkiego, prześledzi jego zmiany. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy charakterystyczne chrześcijaństwa w Brytanii we wczesnym średniowieczu – wyjaśnia, z czego wynikało zaangażowanie władców frankijskich na Półwyspie Apenińskim – wyjaśnia konsekwencje powstania Państwa Kościelnego – ocenia znaczenie państwa Franków w kształtowaniu monarchii wczesnośredniowiecznych – ocenia rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się podstaw władzy i ustroju, sytuacji politycznej, religijnej i społeczno-gospodarczej państwa Franków ocenia znaczenie reform Karola Wielkiego dla kształtowania się zachodnioeuropejskiej cywilizacji średniowiecznej. 		
--	--	---	---	--	--

<p>14. Cesarstwo rzymskie we wczesnym średniowieczu</p> <p>Upadek Karolingów</p> <p>Nowa fala najazdów</p> <p>Drugie odrodzenie cesarstwa</p> <p>Cesarstwo a „Młodsza Europa”</p> <p>Otto III</p>	<p>2</p>	<p>2.2</p> <p>2.3</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 843, 936, 962, 1000, 1001 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wiking, koczownik, chrystianizacja, liturgia, obrządek, „młodsza Europa” – przedstawia postaci: Lotar, Karol Łysy, Ludwik Niemiecki, Otton I, Otton III, Cyryl, Metody, Mieszko I, Bolesław Chrobry, Fryderyk Barbarossa – przedstawia okoliczności i konsekwencje rozpadu imperium Karola Wielkiego – przedstawia charakter najazdów normañskich na Europę – wymienia i wskazuje na mapie państwa założone przez Normanów – przedstawia konsekwencje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 814, 840, 863, 864, IX/X w., 919, 928, 933, 951, 955, 974, 983–1002, 987, 1157 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: księstwo plemienne, elekcja, głągolica, cyrylica – przedstawia postaci: Ludwik Pobożny, Rollon, Wilhelm Zdobywca, Henryk I, Jan XII, Otton II, Rościsław, Mojmir, Świętopełk, Harald Sinozęby, Gejza, Stefan Święty – wskazuje na mapie podział imperium dokonany w Verdun – przedstawia na mapie zasięg najazdów normañskich na Europę – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapy ścienne państwa Karola Wielkiego i państwa Ottonów. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).
--	----------	-----------------------	---	---	--	---

		<p>osiedlenia się Normanów na terenie Francji</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegało zagrożenie węgierskie – charakteryzuje politykę zagraniczną Ottona I – przedstawia okoliczności i wyjaśnia znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I – charakteryzuje ideę cesarstwa Ottonów – charakteryzuje politykę zagraniczną Ottona III – przedstawia okoliczności i konsekwencje misji Cyryla i Metodego – prześledzi na mapie proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Europie – charakteryzuje politykę zagraniczną Fryderyka Barbarossy. 	<p>z uwzględnieniem najazdów Normanów</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów Węgrów – charakteryzuje królestwa wschodnio- i zachodniofrankijskie, powstałe po rozpadzie imperium Karola Wielkiego – charakteryzuje politykę zagraniczną Henryka saskiego – porównuje ideę cesarstwa karolińskiego i cesarstwa Ottonów – porównuje zasięg terytorialny państwa Ottonów i Karola Wielkiego – opisuje proces powstawania państw w Środkowo-Wschodniej Europie, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej. 		
--	--	---	---	--	--

15. Obrzeża Europy w IX–XI w.	2	2.3	Uczeń:	Uczeń:	Metody:	Ocenianie dotyczy:
		2.4	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV w., VIII w., IX w., X w., 830, 906, 974, 988, 1001, 1066</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: chrystianizacja, państwo wielkomorawskie, chan, bojar, sławizacja, obrządek</p> <p>– przedstawia postaci: św. Augustyn, Kanut Wielki, Wilhelm Zdobywca, Samo, Cyryl, Metody, Świętopełk, Wojciech, Radzim-Gaudenty, Ruryk, Włodzimierz Wielki, Stefan Święty</p> <p>– opisuje proces tworzenia się państwa angielskiego z uwzględnieniem najazdów Normanów</p> <p>– przedstawia proces powstawania i chrystianizacji państw normañskich w Skandynawii</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 407, 550, 597, 624, 631, 658, 965, 885, 935, 955, 995</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Danelag</p> <p>– przedstawia postaci: Alfred Wielki, Kenneth Mac Alpin, Edward Wyznawca, Harald Pięknowiąsy, Olaf Trygvason, Gorm Stary, Harald Sinozęby, Eryk Zwycięski, Olaf Skötkonung, Dagobert, Krum, Nikefor I, Bazyli II Bułgarobójca, Mojmir, Rościław, Stefan IV, Mojmir II, Borzywój, Bolesław I Srogi, Waclaw Przemyślida, Bolesław II Pobożny, Oleg, Igor, Gejza</p> <p>– przedstawia sytuację polityczną Brytanii przed najazdem Wilhelma Zdobywcy</p>	<p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	
Brytania						
Skandynawia						
Pierwsi Słowianie						
Bułgaria						
Wielkie Morawy						
Czechy						
Ruś						
Węgry						

			<ul style="list-style-type: none"> – wymienia, opisuje i wskazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie w Europie Środkowo-Wschodniej – przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa bułgarskiego – przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa ruskiego – przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa węgierskiego oraz włączenia go w europejski krąg kulturowy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wędrówki ludów dla ludności słowiańskiej – opisuje proces powstawania państw w Środkowo-Wschodniej Europie, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej – ocenia znaczenie państwa wielkomorawskiego w dziejach Europy Środkowo-Wschodniej – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Środkowo-Wschodniej, z uwzględnieniem najazdów Normanów – porównuje procesy państwowotwórcze w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej. 		
16. Kościół w X–XIII w. Spór papieża z cesarstwem, krucjaty	2	3.1 3.2 6.1	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: X w., 1075, 1077, 1095, XII w., 1122, XIII w., 1202–1204, 1291 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 910, 1059, 1073, 1099, 1123, 1147, 1155, 1162, 1170, 1176, 1187, 1189, 1197, 1217–1221, 1229, 	Metody: <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca 	Ocenianie dotyczy: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność)

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Reforma kluniacka		– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reforma kluniacka, celibat, reforma gregoriańska, reguła, synod, sobór, kardynał, konklawe, symonia, nepotyzm, inwestytura duchowna, kanonik katedralny, klątwa, ekskomunika, antypapież, wyprawa krzyżowa, krucjata, krzyżowiec, gibelini, gwelfowie, cystersi, norbertanie, benedyktyni, franciszkanie, dominikanie, pokuta, niewola awiniońska, Lewant, zakon rycerski, templariusze, joannici, Krzyżacy, wielki mistrz, niewierny, muzułmanin	1249, 1250, 1266, 1270, 1305	z materiałem ilustracyjnym	na lekcji, kartkówka)
Reforma gregoriańska			– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: asceza, fundacja, kongregacja, anatema, interdikt, konkordat, opat, Liga Lombardzka, sułtanat, rekonkwista, handel lewantyński, Cesarstwo Łacińskie, Mongołowie, bożogrobcy, <i>Dictatus Papae</i>	– praca z mapą.	– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą
Papiestwo w walce z cesarstwem			– przedstawia postaci: Henryk III, Mikołaj II, Rudolf, Matylda Toskańska, Henryk V, Lotar III, Konrad III Hohenstauf, Henryk Lew, Henryk VI, Otton IV, Karol Andegaweński, Henryk II Plantagenet, Tomasz Becket, Bonifacy VIII, Klemens V, Piotr z Amiens, Ademar, Godfryd z Boullon, Baldwin z Boullon, Rajmund z Tuluzy, Tankred, Boemund z Tarentu, Bernard	– podręcznik – atlas historyczny.	– karty pracy, praca projektowa).
Fryderyk Barbarossa					
Triumf i upadek papiestwa					
Idea wypraw krzyżowych					
Pierwsza krucjata					

<p>Następne wyprawy</p> <p>IV krucjata i koniec wypraw krzyżowych</p>		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze zmiany w Kościele X–XIII w. – przedstawia główne założenia reformy kluniackiej – przedstawia główne założenia reformy gregoriańskiej – wyjaśnia ideowe i polityczne przyczyny rywalizacji papieża z cesarstwem o zwierzchnictwo nad średniowieczną Europą – przedstawia najważniejsze etapy konfliktu papieża z cesarstwem – charakteryzuje politykę zagraniczną Fryderyka Barbarossy – wyjaśnia przyczyny słabości papieża w późnym średniowieczu – przedstawia okoliczności i skutki niewoli awiniońskiej – wyjaśnia polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania wypraw 	<p>z Clairvaux, Ludwik VII, Filip August, Ryszard Lwie Serce, Władysław II Wygnaniec, Bolesław Wysoki, Henryk Sandomierski, Jaksa z Miechowa, Władysław Odonic, Kazimierz szczeciński, Leszek Biały, Szymon de Montfort, Andrzej II, Jan de Brienne, Leopold austriacki</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę reformy kluniackiej – ocenia znaczenie reformy kluniackiej dla monastycyzmu – opisuje mechanizmy wyboru papieża w średniowieczu – charakteryzuje pontyfikaty papieża Grzegorza VII i Innocentego III – wyjaśnia genezę reformy gregoriańskiej – ocenia znaczenie reformy gregoriańskiej dla Kościoła 		
---	--	---	---	--	--

		<p>krzyżowych do Ziemi Świętej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze krucjaty – wyjaśnia, czym były zakony rycerskie i jak doszło do ich powstania, wymienia najważniejsze z nich – przedstawi skutki wypraw krzyżowych – wskazuje główne przyczyny kryzysu idei władzy uniwersalnej w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegał i jak się zakończył spór o inwestyturę – wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w cesarstwie w pełnym średniowieczu – przedstawia przebieg I krucjaty – wskazuje na mapie trasy najważniejszych krucjat – charakteryzuje najważniejsze zakony rycerskie – dostrzega udział Polaków w wyprawach krzyżowych – wyjaśnia, czym IV wyprawa różniła się od wcześniejszych krucjat – wyjaśnia, jak IV krucjata wpłynęła na relacje łacinników z Bizancjum – ocenia konsekwencje wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej – przedstawia okoliczności rozwiązania zakonu templariuszy – ocenia wpływ papieża 		
--	--	---	---	--	--

				<p>i cesarstwa na sytuację polityczną, religijną, gospodarczą i kulturową w średniowiecznej Europie</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odegrały wyprawy krzyżowe w dziejach konfliktu cesarstwa i papieżstwa w średniowiecznej Europie.</p>		
<p>17. Gospodarka i społeczeństwo w średniowieczu</p> <p>Rolnictwo w średniowieczu</p> <p>Feudalizm</p> <p>Kolonizacja</p> <p>Handel w średniowieczu</p>	2	<p>2.5</p> <p>3.2</p> <p>3.3</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IX w., X w., XI w., XII/XIII w., XIV/XV w.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: feudalizm, hołd lenny, wasal, senior, drabina feudalna, rycerz, hrabstwo, marchia, księstwo, możnowładztwo, kolonizacja, prawo niemieckie, trójpolówka, jarmark, samorząd, burmistrz, rada miejska, patrycjat, pospólstwo, plebs, cech, organizacja cechowa, mistrz cechowy, czeladnik</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1347–1350</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pług, suweren, denar, floren, dukat, grosz, Hanza</p> <p>– wskaże najważniejsze momenty rozwoju gospodarczego Europy w średniowieczu, uzasadni swój wybór</p> <p>– prześledzi rozwój rolnictwa w średniowieczu</p> <p>– przedstawia okoliczności</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>Rozwój gospodarczy Europy Zachodniej w średniowieczu</p>		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne gałęzi i formy gospodarki średniowiecznej – wymienia najważniejsze wynalazki człowieka, które zmieniły w średniowieczu sposób gospodarowania na roli i wykonywanie rzemiosła – wskazuje najważniejsze cechy rolnictwa w średniowieczu – wyjaśnia istotę zależności feudalnych – charakteryzuje relacje między seniorem i wasalem – wyjaśnia społeczne i militarne znaczenie hołdu lennego i jego symbolikę – wyjaśnia, na jakich zasadach odbywała się kolonizacja w pełnym średniowieczu – dostrzega znaczenie wypraw 	<ul style="list-style-type: none"> wykształcenia się feudalizmu w średniowiecznej Europie – wyjaśnia zasady funkcjonowania własności ziemskiej w średniowieczu – porówna sposoby gospodarowania na roli w starożytności i w średniowieczu – porównuje uprawę metodą dwupolówki i trójpolówki – prześledzi rozwój handlu i rzemiosła w średniowieczu – porównuje handel średniowieczny z handlem starożytnym – prześledzi proces kształtowania się struktury miejskiej w Europie średniowiecznej – ocenia rolę miast włoskich w odbudowie handlu i rzemiosła w Europie 		
---	--	---	---	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

			<p>krzyżowych dla rozwoju gospodarki europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia organizację miasta średniowiecznego, znaczenie i zakres władzy instytucji samorządowych w mieście – opisuje życie codzienne miasta średniowiecznego – charakteryzuje osadnictwo wiejskie i miejskie na prawie niemieckim – przedstawia znaczenie pieniądza w świecie średniowiecznym – wskazuje najważniejsze cechy rzemiosła i handlu w średniowieczu. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie kształtowania się struktury miejskiej dla rozwoju nowoczesnej gospodarki rynkowej – ocenia rolę miast hanzeatyckich w kształtowaniu gospodarki oraz handlu bałtyckiego i europejskiego – porównuje znaczenie pieniądza w świecie średniowiecznym i starożytnym. 		
<p>18. Narodziny państwa polskiego i ustrój monarchii piastowskiej</p>	2	<p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>4.3</p> <p>4.4</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: poł. X w., 966, 968, 992, 1000, 1002–1018, 1018, 1025 – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1300–400 p.n.e., IV i III w. p.n.e., I i II w. n.e., II–IV w. n.e., ok. 963, 967, 972, 990, 997 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Prehistoria ziem polskich			i posługuje się nimi: opole, plemię, gród, drużyna, danina, Polska, Polanie, Wieleci, <i>Dagome iudex</i> , państwo patrymonialne, prowincja kościelna	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cmentarzysko, kultura łużycka, szlak bursztynowy	z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą.	na lekcji, kartkówka)
Początki Polski			– przedstawia postaci: Gall Anonim, Popiel, Piast, Mieszko I, Otton I,	– przedstawia postaci: Świętopełk, Siemowit, Lestek, Siemomysł, Ibrahim ibn Jakub, Jordan, Unger, Hodo, Otton II, Henryk Kłótnik,	Środki dydaktyczne: – podręcznik	– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji,
Panowanie Mieszka I			Dąbrówka, Bolesław Chrobry, Wojciech, Otton III, Radzim-Gaudenty, Mieszko II	Teofano, Oda, Bolesław II Pobożny, Sylwester II, Henryk II, Bolesław III Rudy, Rycheza, Świętopełk ruski, Jarosław Mądry	– atlas historyczny.	praca z mapą – karty
i chrzest Polski			– przedstawia okoliczności narodzin państwa polskiego	– prezentuje główne stanowiska historiografii dotyczące etnogenezy Słowian		pracy, praca projektowa).
Bolesław Chrobry			– przedstawia okoliczności i skutki chrystianizacji państwa polskiego	– przedstawia, jak zmieniała się etniczna struktura osadnictwa nad Wisłą i Odrą przed powstaniem państwa polskiego		
			– charakteryzuje politykę zagraniczną Mieszka I	– wskazuje na mapie pierwsze ośrodki władzy państwa polskiego		
			– przedstawia relacje państwa Mieszka z cesarstwem	– wyjaśnia uwarunkowania narodzin		
			– charakteryzuje politykę zagraniczną Bolesława Chrobrego			
			– wyjaśnia znaczenie zjazdu			

		<p>gnieźnieńskiego dla Chrobrego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla Kościoła w państwie Piastów – przedstawia przebieg misji św. Wojciecha i wyjaśnia jej znacznie – przedstawia na mapie obszar państwa polskiego za Mieszka I i Bolesława Chrobrego – przedstawia okoliczności i wyjaśnia znaczenie pierwszych koronacji władców polskich. 	<p>państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – odróżnia legendarne początki państwa polskiego od faktów historycznych – wyjaśnia uwarunkowania i dalekosiężne konsekwencje chrystianizacji państwa polskiego – ocenia znaczenie włączenia ziem polskich do cywilizacyjnego kręgu świata zachodniego (łacińskiego) – wyjaśnić, jaką rolę odgrywał zjazd gnieźnieński w polityce Ottona III – przedstawia na mapie rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w. – porównuje obszar państwa polskiego za Mieszka I i Bolesława Chrobrego – wyjaśnia, na czym polegała idea państwa patrymonialnego pierwszych Piastów. 		
--	--	--	---	--	--

<p>19. Upadek i odnowienie Królestwa Polskiego</p> <p>Kryzys monarchii wczesno-piastowskiej</p> <p>Odbudowa państwa</p> <p>Odnowienie monarchii</p> <p>Rządy Bolesława Krzywoustego</p> <p>Początek rozbicia dzielnicowego</p>	<p>2</p>	<p>4.2</p> <p>4.3</p> <p>4.4</p> <p>4.5</p> <p>5.1</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1031, 1034, 1038 lub 1039, 1076, 1079, 1138</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reakcja pogańska, dzielnica, rozbięcie dzielnicowe, senior, princeps, junior, seniorat, prawo książęce, danina</p> <p>– przedstawia postaci: Mieszko II, Bezprym, Kazimierz Odnowiciel, Brzetysław, Miećław, Bolesław II Szczodry, Stanisław ze Szczepanowa, Władysław Herman, Zbigniew, Sieciech, Bolesław III Krzywousty, Władysław III Wygnaniec, Bolesław IV Kędzierzawy, Mieszko III Stary, Henryk Sandomierski, Kazimierz Sprawiedliwy</p> <p>– przedstawia przyczyny kryzysu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1032, 1047, 1054, 1058, 1060 i 1063, 1069, 1070–1072, 1075, 1077, 1093, 1097, 1102, 1107/1108, 1109, 112, 1114, 1122, 1124, 1131, 1133, 1135, 1146, 1157, 1166, 1173, 1177, 1181, 1194, 1198, 1202</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: palusz arcybiskupi, kasztelania, kasztelan, prowincja, cześnik, palatyn-wojewoda, kanclerz, kancelaria, regalia</p> <p>– przedstawia postaci: Otton, Konrad II, Jarosław Mądry, Dytryk, Rycheza, Stefan Święty, Piotr Wenecjanin, Henryk III, Włodzimierz Wielki, Dobroniega, Aaron, Izjasław, Henryk IV,</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	----------	--	---	--	---	--

<p>Organizacja państwa Piastów po kryzysie za Mieszka II</p>		<p>państwa pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności odzyskania władzy i terytorium państwa przez Kazimierza Odnowiciela – przedstawia organizację państwa Piastów po kryzysie za Mieszka II – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Bolesława Szczodrego – przedstawia okoliczności koronacji Bolesława i wyjaśnia jej znaczenie – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Bolesława Krzywoustego – przedstawia okoliczności powstania rozbicia dzielnicowego – przedstawia organizację władzy w Polsce podczas rozbicia dzielnicowego; wyjaśnia, na czym polegały zasady senioratu 	<p>Wratysław II, Grzegorz VII, Salomon, Mieszko, Judyta, Judyta Maria, Henryk V, Piotr Włostowic, Skarbimir, Otto z Bambergu, Lotar III, Norbert z Xanten, Zbysława, Salomea, Konrad III, Fryderyk Barbarossa, Mieszko Płatonogi, Bolesław Wysoki, Odo, Leszek Bolesławowic, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. – wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce piastowskiej – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Władysława Hermana – przedstawia kontrowersje wokół sprawy sporu Bolesława z biskupem 		
--	--	--	---	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

			<p>i pryncypatu</p> <p>– przedstawia zakres władzy księcia zwierzchniego i książąt dzielnicowych.</p>	<p>Stanisławem</p> <p>– wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce dzielnicowej.</p>		
<p>20. Polska dzielnicowa</p> <p>Walki o tron krakowski</p> <p>Społeczeństwo Polski dzielnicowej</p> <p>Kolonizacja niemiecka</p> <p>Polityczne osłabienie kraju</p>	2	<p>3.4</p> <p>5.1</p> <p>5.2</p> <p>5.3</p> <p>5.4</p> <p>5.5</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1226, 1227, 1241, 1295, 1300, 1320</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Mongołowie, Tatarzy, immunitet, kolonizacja niemiecka, prawo niemieckie, lokacja, czynsz, zasadzka, wolnizna, kanonizacja</p> <p>– przedstawia postaci: Mieszko III Stary, Władysław Laskonogi, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Mieszko Płatonogi, Henryk Kietlicz, Bolesław V Wstydlivy, Henryk</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1202, 1205, 1211, 1229, 1232–1241, 1243, 1279, 1290, 1291, 1294, 1301, 1304, 1306, 1308, 1310, 1311, 1314, 1320–1321, 1329, 1330–1332</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: sołtys, wójt, ławnik, samorząd, rada miejska, burmistrz, starosta, rejza</p> <p>– przedstawia postaci: Krystyn, Roman halicki, Innocenty III, Władysław Odonic, Świętopełk gdański, Jadwiga śląska, Wincenty</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>

<p>Tendencje zjednoczeniowe</p> <p>Pierwsze próby zjednoczenia</p> <p>Odnowienie królestwa</p>		<p>Brodaty, Henryk Pobożny, Stanisław ze Szczepanowa, Leszek Czarny, Jakub Świnka, Henryk Prawy, Przemysław II, Władysław Łokietek, Waclaw II, Waclaw III</p> <p>– przedstawia organizację władzy w Polsce podczas rozbicia dzielnicowego</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce dzielnicowej</p> <p>– przedstawia w skrócie dzieje polityczne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego</p> <p>– opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich</p> <p>– charakteryzuje społeczeństwo Polski dzielnicowej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała i z czego wynikała kolonizacja na prawie niemieckim w Polsce dzielnicowej</p>	<p>Kadłubek, Innocenty IV, Wincenty z Kielczy, Przemysław I, Bolesław Pobożny, Przemysław Ottokar II, Mściwój II, Henryk głogowski, Elżbieta Ryksa, Karol Robert, Elżbieta Łokietkówna, Jan Muskata, Jan Luksemburski, wójt Albert, Giedymin</p> <p>– ocenia przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich</p> <p>– ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim</p> <p>– charakteryzuje proces przezwyciężenia rozbicia ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła</p> <p>– przedstawia trudności w przezwyciężaniu tendencji decentralizacyjnych w trakcie rozbicia dzielnicowego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie koronacji</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>– przedstawia tendencje zjednoczeniowe w Polsce dzielnicowej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie koronacji Władysława Łokietka</p> <p>– przedstawia genezę państwa krzyżackiego</p> <p>– porównuje zasięg państwa Władysława z obszarem Polski przed rozbiem dzielnicowym.</p>	<p>królewskich dla polityki zjednoczeniowej</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg władztwa Piastów śląskich za czasów Henryka Brodatego i Henryka Pobożnego</p> <p>– wskazuje na mapie i porównuje zasięg terytorialny państwa Przemysła II i Wacława II</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg państwa Łokietka i porównuje z państwem Przemysła II i Wacława II</p> <p>– wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze następstwa rozbitcia dzielnicowego</p> <p>– opisuje kierunki i charakter oraz konsekwencje najazdów mongolskich dla Europy Środkowo-Wschodniej</p> <p>– przedstawia relacje polsko-krzyżackie za czasów Łokietka.</p>		
--	--	---	---	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Blok powtórzeniowy	1	II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
21. Koniec panowania dynastii Piastów Kazimierz III Wielki Organizacja władzy po zjednoczeniu Monarchia stanowa Monarsze inwestycje	2	7.1 7.2 7.3 7.4 7.5	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1226, 1333, 1364, 1370, 1382, 1385 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: świętopietrze, Szczerbiec, rada królewska, insygnia, stan, monarchia stanowa, prawo rycerskie, kolonizacja na prawie niemieckim, żupy solne, Korona Królestwa Polskiego, regencja, rządy regencyjne, Krzyżacy, państwo krzyżackie, wielki mistrz – przedstawia postaci: Władysław Łokietek, Kazimierz III Wielki, Ludwik Andegaweński, Elżbieta	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1190, 1211, 1230, 1236, 1242, 1245, 1250, 1255, 1283, 1335, 1339, 1338–1366, 1341, 1343, 1343–1353, 1347 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: starosta, wojewoda, województwo, kanclerz, podskarbi, kancelaria, statut wiślicki, Akademia Krakowska, kapituła generalna, konwent, zakon kawalerów mieczowych, komtur, komturia, mistrz krajowy – przedstawia postaci: Jan Luksemburski, Bolesław Jerzy, Karol IV Luksemburski, Waldemar	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna państwa Kazimierza	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

<p>Wygaśnięcie dynastii i Andegawenowie na tronie</p> <p>Państwo krzyżackie</p> <p>Krzyżacy i Litwa</p>		<p>Łokietkówna, Jadwiga Andegaweńska, Władysław Jagiełło</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Kazimierza – charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego – charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego – przedstawia organizację władzy w państwie Kazimierza – przedstawia początki monarchii stanowej w Polsce – przedstawia okoliczności i konsekwencje wygaśnięcia rodu Piastów na tronie polskim – charakteryzuje rządy Ludwika w Polsce – przedstawia, w jaki sposób uregulowano sukcesję po Ludwiku Węgierskim – wyjaśnia okoliczności powstania 	<p>duński, Piotr de Lusignan, Herman von Salza, Andrzej II, Aleksander Newski, Mendog, Świętopełk gdański, Giedymin, Olgierd, Kiejstut, Jan Długosz</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności odłączenia Śląska od reszty ziem polskich – przedstawić sytuację Mazowsza i Pomorza po zjednoczeniu ziem polskich – przedstawić stosunki polsko-krzyżackie za czasów Kazimierza – ocenia panowanie Piastów w dziejach Polski – wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami w XIV w. – charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając 	<p>Wielkiego.</p>	
---	--	---	---	-------------------	--

			państwa krzyżackiego w Europie Środkowej.	strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich – wyjaśnia konsekwencje koronacji Jadwigi na króla Polski – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego w XIV w. – przedstawia stosunki litewsko-krzyżackie w XIV w.		
22. Regiony Polski w średniowieczu Wielkopolska Dzielnica krakowska – Małopolska Śląsk	2	4.3 5.1 7.1	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: koniec IX w., koniec X w., 1000, 1038 lub 1039, 1047, 1138, 1295, 1320, 1466, 1526 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielkopolska, Małopolska, inkorporacja, kolonizacja niemiecka, Prusy Królewskie – przedstawia postaci: Mieszko I, Bolesław Chrobry, Mieszko II,	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: koniec IX w., koniec X w., 990, 1004, 1075, 1122, 1124, 1226, 1227, 1241, 1308, 1311, 1314, 1343, 1348 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: państwo Wiślan, patrycjat, trybut, oprawa wdowia – przedstawia postaci: Władysław Wygnaniec, Mieszko Stary, Bolesław Kędzierzawy, Przemysław II,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą)

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Mazowsze			Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Krzywousty, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Ludwik Węgierski, Bolesław Szczodry, Władysław Herman, Konrad Mazowiecki, Zygmunt I Stary	Wacław II, Henryk głogowski, Siemowit IV, władca Wiślan, Bolesław I Srogi, Henryk Sandomierski, Kazimierz Sprawiedliwy, Bolesław Wstydlivy, wójt Albert, Brzetysław, Henryk Brodaty, Henryk Pobożny, Henryk Prawy, Jan Luksemburski, Miecław, Leszek Biały, Zemuzil, Warcisław, Świętopełk gdański, Mściwój II, Jan Muskata, Kazimierz Konradowic, Zbigniew, Salomea, Leszek Czarny, Bolesław Rogatka	– atlas historyczny – albumy poświęcone historii, kulturze i sztuce poszczególnych regionów.	– karty pracy, praca projektowa).
Pomorze			– wymienia i wskazuje na mapie regiony Polski w średniowieczu	– wskazuje momenty, w których regiony te były poza granicami Polski, wyjaśnia tego przyczyny		
Kujawy			– wyjaśnia, skąd się wzięły nazwy „Wielkopolska” i „Małopolska”	– porównuje pozycję i znaczenie Małopolski i Wielkopolski w średniowieczu, wyjaśnia, z czego wynikała ich rywalizacja		
Ziemia łęczycka i sieradzka			– wyjaśnia znaczenie rozbitcia dzielnicowego dla spójności ziem polskich	– wyjaśnia, w jakich okolicznościach		
Ziemia lubuska						

			<p>Śląsk oddzielił się od Polski</p> <p>– wyjaśnia, z czego wynikała odrębność terytorialna Mazowsza w późnym średniowieczu.</p>	<p>– dostrzeże tendencje separatystyczne w średniowiecznym państwie polskim i wyjaśni ich przyczyny</p> <p>– dostrzeże tendencje centralistyczne w średniowiecznym państwie polskim i wyjaśni ich przyczyny</p> <p>– prześledzi z większą uwagą historię swojego regionu, odniesie ją do dziejów całego państwa polskiego.</p>		
<p>23. Polska i Litwa za pierwszych Jagiellonów</p> <p>Układ w Krewie</p> <p>Polska i Litwa za panowania Jagiełły</p>	2	<p>7.1</p> <p>7.2</p> <p>7.3</p> <p>7.4</p> <p>7.5</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1374, 1384, 1385, 1386, 1409, 15 VII 1410, 1411, 1422, 1430, 1434, 1440, 1444, 1447, 1454, 1466, 1493</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia krewska, sukcesja, elekcja, rządy regencyjne, unia personalna, przywilej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1382, 1387, 1390, 1392, 1398, 1399, 1401, 1410, 1413, 1414, 1419, 1422, 1430, 1431, 1432, 1433, 1435, 1439, 1440, 1454, 1457, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1469,</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia wileńsko-radomska, unia horodelska, ród</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność</p>

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>Wielka wojna z zakonem</p> <p>Dynastia Jagiellonów</p> <p>Przywileje szlacheckie</p> <p>Odzyskanie Pomorza</p> <p>„Naród polityczny” i początki parlamentaryzmu</p>		<p>szlachecki, stan, szlachcic, nietykalność osobista, pospolite ruszenie, wojsko najemne, autonomia, folwark szlachecki, pańszczyzna, sejmik szlachecki, ziemianin, sejm walny, stany sejmujące, senat, rada królewska, izba poselska, Rzeczpospolita szlachecka</p> <p>– przedstawia postaci: Ludwik Węgierski, Jadwiga Andegaweńska, Władysław II Jagiełło, Witold, Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk</p> <p>– przedstawia na mapie rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w.</p> <p>– charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Ludwika Węgierskiego</p> <p>– przedstawia postanowienia układu</p>	<p>heraldyczny, wielka wojna, wojna głodowa, przywilej koszycki, poradne, przywilej czerwiński, przywilej jedlnieński, Związek Pruski, przywilej cerkwicko-nieszawski, zjazd prowincjonalny, wojna popia, kapituła</p> <p>– przedstawia postaci: Wilhelm Habsburg, Kiejstut, Olgierd, Zygmunt Luksemburski, Świdrygiełło, Zygmunt Kiejstutowicz, Zofia Holszańska, Urlyk von Jungingen, Henryk von Plauen, Paweł Włodkowic, Zbigniew Oleśnicki, Elżbieta Rakuszanka, Jan Długosz, Filip Kallimach, Spytko z Melsztyna, Jan von Baysen, Ludwik von Erlichshausen, Andrzej Tęczyński, Mikołaj Tungen, Marcin Truchsess</p> <p>– wyjaśnia międzynarodowe</p>	<p>dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas</p> <p>historyczny</p> <p>– mapa ścienna</p> <p>Polski i Litwy za panowania pierwszych Jagiellonów.</p>	<p>na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	---	---	---	---

		<p>w Krewie</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po układzie w Krewie – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Jadwigi – wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wielkiej wojny z zakonem – przedstawia najważniejsze postanowienia I pokoju toruńskiego – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Władysława Jagiełły – przedstawia konsekwencje śmierci Władysława pod Warną dla Polski i dla Węgier – przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Kazimierza – charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Jagiellończyka 	<p>i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Litwą w XIV–XV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego po układzie w Krewie – przedstawia postanowienia unii Wilnie, Radomiu i w Horodle – ocenia militarne i polityczne znaczenie bitwy pod Grunwaldem – przedstawia stosunki polsko-krzyżackie po I pokoju toruńskim – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego i stosunki polsko-litewskie po śmierci Witolda – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego i stosunki polsko-litewskie po śmierci Jagiełły – wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami w XV w. 		
--	--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę stanu szlacheckiego – charakteryzuje stan szlachecki – wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie tych przywilejów dla rozwoju polskiego parlamentaryzmu – wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wojny trzynastoletniej – przedstawia najważniejsze postanowienia II pokoju toruńskiego – wyjaśnia genezę polskiego parlamentu – przedstawia skład i zasady funkcjonowania sejmu walnego – wyjaśnia, na czym polegała polityka dynastyczna Jagiellonów. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację ludności pruskiej pod panowaniem krzyżackim – przedstawia stosunki polsko-krzyżackie po II pokoju toruńskim – ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej – przedstawia postanowienia przywileju koszyckiego – przedstawia postanowienia przywileju czerwińskiego – przedstawia postanowienia przywileju jedlneńskiego – przedstawia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego – przedstawia politykę Kazimierza wobec Kościoła polskiego – ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów. 		
--	--	--	---	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

<p>24. Europejskie narody i państwa narodowe w średniowieczu</p> <p>Wspólnoty plemienne</p> <p>Królestwo a naród – średniowieczna Francja</p> <p>Tradycja historyczna a kształtowanie się narodu – Polska Piastów</p> <p>„Swoi” i „obcy” –</p>	<p>1</p>	<p>5.2</p> <p>6.1</p> <p>6.2</p> <p>8.1</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV–XI w., XI/XII w., XII w., XIII w., XIV w., 1419</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wspólnota plemienna, naród, ród, wspólnota sąsiedzka, ojczyzna, monarchia, cesarstwo, feudalizm, naród polityczny, husyci, rewolucja husycka, artykuły praskie, świadomość narodowa</p> <p>– przedstawia postaci: Hugo Kapet, Filip IV Piękny, Joanna d’ Arc, Gall Anonim, Wincenty Kadłubek, Krak, Lech, Jakub Świnka, Jan Hus</p> <p>– charakteryzuje wspólnoty plemienne we wczesnym średniowieczu</p> <p>– wymienia czynniki wpływające na kształtowanie się świadomości</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 987, 1355, 1414, 1458</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Stany Generalne, wojna stuletnia, delfin, autochton</p> <p>– przedstawia postaci: Bonifacy VIII, Karol VII, Ziemomysł, Henryk Prawy, Tomasz II, wójt Albert, Leszek Czarny, Przemysł Ottokar I, Karol IV Luksemburski, John Wiklef, Wacław IV Luksemburski, Zygmunt Luksemburski, Jerzy z Podiebradów</p> <p>– wyjaśnia genezę wspólnot plemiennych</p> <p>– wyjaśnia wpływ monarchii na kształtowanie się świadomości państwowej i narodowej</p> <p>– przedstawia początki państwa</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– dyskusja.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>
---	----------	---	---	---	--	---

<p>Polska dzielnicowa</p> <p>„Narodowy” kult religijny – średniowieczne Czechy</p> <p>Naród w średniowieczu a naród współczesny</p>		<p>narodowej w średniowieczu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia różne kategorie więzi, jakie łączyły ludzi w średniowieczu (rodzinne, sąsiedzkie, narodowe, społeczne, religijne itd.) – przedstawia mityczne korzenie narodu polskiego obecne w średniowiecznych kronikach – wyjaśnia znaczenie tradycji mitycznej i historycznej w kształtowaniu się świadomości narodowej – wyjaśnia znaczenie rozbitcia dzielnicowego dla wykształcenia się świadomości Polaków – wyjaśnia znaczenie wojen husyckich dla wykształcenia się świadomości Czechów – przedstawia okoliczności narodzin ruchu husyckiego i uznania go za herezję. 	<p>francuskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wojny stuletniej dla wykształcenia się świadomości Francuzów – przedstawia początek monarchii stanowej we Francji – wyjaśnia genezę narodu średniowiecznego – charakteryzuje naród średniowieczny, porównuje go z narodem współczesnym – wyjaśnia, na czym polegał w średniowieczu mechanizm odróżniania „swoich” od „obcych”. 		
---	--	---	---	--	--

<p>25. Rywalizacja angielsko-francuska w XII–XV w.</p> <p>Anglia za pierwszych Plantagenetów</p> <p>Konflikt Ryszarda Lwie Serce z Filipem Augustem</p> <p>Wojna stuletnia</p>	<p>1</p>	<p>6.2</p> <p>6.3</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1215, 1338 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: krucjata, parlament, hołd lenny, wojna stuletnia, czarna śmierć, regencja – przedstawia postaci: Ryszard Lwie Serce, Jan bez Ziemi, Filip August, Edward III, Jan II Dobry, Karol V Mądry, Joanna d’Arc, Karol VII – wyjaśnia, w jaki sposób Anglia stała się lennikiem Francji – przedstawia stosunki angielsko-francuskie w XII w. – przedstawia stosunki angielsko-francuskie w XIV w. – wyjaśnia genezę wojny stuletniej – przedstawia etapy i najważniejsze wydarzenia wojny stuletniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1154, 1170, 1189, 1194–1199, 1214, 1340, 1346, 1356, 1360, 1375, 1415, 1420, 1429, 1430, 1435, 1450, 1453 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielka Karta Swobód, delfin, żakeria, konetabl – przedstawia postaci: Godfryd Plantagenet, Henryk II, Ludwik VII, Eleonora Akwitańska, Tomasz Becket, Otton IV, Ferrand flandryjski, Henryk III, Ludwik XIII Lew, Filip IV Piękny, Filip VI Walezjusz, Jan Luksemburski, Edward Czarny Książę, Filip Śmiały, Jan de Armagnac, Bertrand de Guesclin, Jan bez Trwogi, Henryk V, Karol VI Szalony, Henryk VI 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna Anglii i Francji w średniowieczu. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).
---	----------	-----------------------	--	---	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia stosunki angielsko-francuskie w XV w. – przedstawia skutki wojny stuletniej. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację wewnętrzną Anglii w XII i XIII w. – przedstawia proces formowania się społeczeństwa stanowego w Anglii i we Francji – porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie – charakteryzuje sytuację wewnętrzną Anglii i Francji w XIV i XV w. – ocenia znaczenie wojny stuletniej dla dziejów Anglii i Francji. 		
<p>26. Europa Środkowa w XIII–XV w. Czasy ekspansji wielkich dynastii i łączenia królestw</p>	2	<p>3.2</p> <p>3.4</p> <p>6.2</p> <p>6.3</p> <p>6.4</p> <p>7.3</p> <p>7.5</p> <p>7.6</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1300, 1301, 1304, 1306, 1356, 1370, 1382, 1419, 1420, 1434, 1440, 1444, 1453, 1492 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kolegium elektorów, federacja, rewolucja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1250–1273, 1266, 1278, 1282, 1298, 1308, 1315, 1346, 1389, 1396, 1402, 1433, 1436, 1456, 1458, 1471, 1490 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

Przemysłidzi			husycka, egalitaryzm, artykuły praskie, krucjata, Tatarzy, regencja	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielkie	Środki dydaktyczne:	umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).
Andegawenowie			– przedstawia postaci: Rudolf z Habsburga, Wacław II, Henryk VII	Bezkrólewie, nieszpory sycylijskie, Złota Bulla, taboryci, kalikstyni, kompakty praskie		
Habsburgowie			Luksemburski, Karol IV	– przedstawia postaci: Przemysł	– podręcznik	
Luksemburgowie			Luksemburski, Ludwik	Ottokar I, Przemysł Ottokar II, Karol	– atlas	
Rewolucja husycka			Andegaweński, Witold Wielki	Andegaweński, Ludwik Święty,	historyczny	
Zagrozenie tureckie i upadek Konstantynopola			Książę Litewski, Murad I, Tamerlan, Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk, Władysław Jagiellończyk, Jan Olbracht, Aleksander Jagiellończyk	Karol Robert Andegaweński, Albrecht I Habsburg, Wilhelm Tell, Winkelried, Jan Luksemburski, Ludwik IV Wittelsbach, Zygmunt	– mapa ścienna Europy w późnym średniowieczu.	
			– wymieni najważniejsze dynastie panujące późnego średniowiecza i przyporządkuje je do właściwych państw	Luksemburski, Wacław IV		
			– przedstawia konsekwencje wygaśnięcia rodu Przemysłidów w Czechach	Luksemburski, Jan Zizka, Zygmunt		
			– przedstawia okoliczności objęcia tronu węgierskiego przez	Korybutowicz, Jerzy z Podiebradów, Bajazyt I Błyskawica, Jan Hunyadi, Mahomet II, Maciej Korwin,		
				– przedstawia konsekwencje wygaśnięcia rodu Arpadów na Węgrzech		
				– wyjaśnia, czym było i z czego		

		<p>Andegawenów</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób od połowy XIV w. wybierano cesarzy niemieckich – wyjaśnia, jak doszło do zbudowania pozycji Habsburgów – charakteryzuje sytuację Czech pod panowaniem Luksemburgów – wyjaśnia genezę rewolucji husyckiej – przedstawia doktrynę husytów – przedstawia przebieg i konsekwencje wojen husyckich w Czechach – wyjaśnia, na czym polegało zagrożenie tureckie w XIV–XV w. – przedstawi okoliczności upadku cesarstwa bizantyńskiego – przedstawi na mapie zasięg panowania Jagiellonów pod koniec XV w. 	<p>wynikało Wielkie Bezkrólewie w Rzeszy</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rodu Przemyślidów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – charakteryzuje rządy Andegawenów na Sycylii i na Węgrzech – ocenia znaczenie rodu Andegawenów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia znaczenie rodu Habsburgów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia znaczenie rodu Luksemburgów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – charakteryzuje następstwa upadku cesarstwa bizantyńskiego i ekspansji tureckiej dla Europy. 		
--	--	--	--	--	--

<p>27. Obrzeża Europy w późnym średniowieczu</p> <p>Irlandia i Szkocja</p> <p>Anglia po wojnie stuletniej</p> <p>Państwa Półwyspu Iberyjskiego</p> <p>Skandynawia</p> <p>Moskwa</p>	<p>1</p>	<p>6.2</p> <p>6.3</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1469, 1485, 1397, 1380 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojna dwóch róż, rekonkwista, faktoria handlowa, unia kalmarska, Hanza, zbieranie ziem ruskich – przedstawia postaci: Henryk VII Tudor, Henryk Żeglarz, Alfons VIII Szlachetny, Izabela Kastyljska, Ferdynand Aragoński, Iwan III Srogi – charakteryzuje relacje między Anglią, Irlandią a Szkocją w pełnym i późnym średniowieczu – wyjaśnia, jak doszło do objęcia władzy w Anglii przez dynastię Tudorów – wskaże na mapie poszczególne państwa Półwyspu Iberyjskiego – przedstawia sytuację ludności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1297, 1309, 1314 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: nieszpory sycylijskie, kortezy – przedstawia postaci: Henryk II, Edward I, William Wallace, Robert Bruce, Henryk VI, Ryszard III, Małgorzata duńska, Eryk słupski, Dymitr Doński – charakteryzuje sytuację w Anglii po wojnie stuletniej – charakteryzuje polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania rekonkwisty – ocenia skutki rekonkwisty – charakteryzuje sytuację księstw ruskich pod panowaniem tatarskim – oceni rolę księstwa moskiewskiego w jednoczeniu ziem ruskich. 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna Europy w późnym średniowieczu, Półwyspu Iberyjskiego w późnym 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).
--	----------	-----------------------	---	--	--	---

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

			<p>katolickiej na Półwyspie Iberyjskim</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do powstania królestwa Hiszpanii</p> <p>– wyjaśnia, czym była unia kalmarska</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do zrzucenia władzy tatarskiej i rozpoczęcia procesu „zbierania ziem ruskich”.</p>		<p>i późnym średniowieczu i księstw ruskich.</p>	
<p>28. Cywilizacja średniowiecznej Europy</p> <p>Dziedzictwo starożytności</p> <p>Chrześcijaństwo</p> <p>Tradycje barbarzyńskie</p> <p>Środowiska</p>	3	<p>8.1</p> <p>8.2</p> <p>8.3</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 529, 1054, 1453, 1455, 1492, 1517</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: renesans karoliński, renesans XII w., scholastyka, chrystianizacja, ruchy ubóstwa, herezja, franciszkanie, dominikanie, zakony żebrzące, krucyfiks, zakony kontemplacyjne, benedyktyni, cystersi, Indoeuropejczycy, klasztor, reguła,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: VIII/IX w., X w., XI w., 1098, XI/XII w., XII w., 1120, 1154, XIII w., 1204, 1209, 1215, 1226, 1478, 1498</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: ehumeryzm, waldensi, skryptorium, iluminacja, miniatura, kopista, inicjał, reforma kluniacka, kanonicy regularni, premonstratensi, trubadur, miłość dworna, dualistyczna wiara,</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– albumy historyczne</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca</p>

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

tworzące kulturę średniowieczną			opat, uniwersytet, autonomia, teologia, magister, doktor, bard, saga, skald, feudalizm, kultura rycerska, kultura prowansalska, legendy arturiańskie, krucjata, pasowanie na rycerza, katarzy, albigensi, kaznodziejstwo, inkwizycja, reformacja, wielka schizma wschodnia, doktryna, sobór powszechny, prawosławie, czarna śmierć, taniec śmierci, czyściec, humanizm, odrodzenie, renesans, wielkie odkrycia geograficzne, kolonia, protestantyzm, sztuka romańska, sztuka gotycka, witraż, – przedstawia postaci: Piotr Abelard, Arystoteles, św. Tomasz z Akwinu, św. Franciszek z Asyżu, św. Dominik Guzman, św. Benedykt z Nursji, św. Bernard z Clairvaux, św. Augustyn, Kazimierz Wielki,	doskonali, trybunał inkwizycyjny, Święte Oficjum, <i>auto-da-fe</i> , misteria, eschatologia, prezbiterium, ikonostas, ambona – przedstawia postaci: św. Anzelm, Roger Bacon, Jan Duns Szkot, Piotr Waldo, Robert z Molesmes, Norbert z Xanten, Fryderyk Barbarossa, Chretien de Troyes, Innocenty III, Tomasz Torquemada, Ludwik VIII Lew, Cyryl i Metody – dostrzega spuściznę starożytną w kulturze średniowiecznej – dostrzega chrześcijańskie i pogańskie korzenie ideologii władzy w średniowieczu – wyjaśnia, w jaki sposób i z jakiego powodu przebiegała chrystianizacja tradycji pogańskiej – wyjaśnia genezę zakonów chrześcijańskich	poświęcone kulturze i sztuce średniowiecznej.	projektowa).
------------------------------------	--	--	---	--	---	--------------

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

		<p>Jadwiga Andegaweńska, Dante Alighieri, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Jan Gutenberg, Gall Anonim, Wincenty Kadłubek, Jan Długosz</p> <p>– wymienia główne czynniki kształtujące kulturę średniowieczną</p> <p>– wskazuje momenty szczególnego zainteresowania kulturą starożytną (renesans)</p> <p>– charakteryzuje ideologię władzy w średniowieczu</p> <p>– przedstawia główne powinności i zadania średniowiecznych zakonników</p> <p>– wymienia najważniejsze zakony w średniowieczu</p> <p>– przedstawia przyczyny i mechanizmy walki z herezjami w średniowieczu</p> <p>– wyjaśnia przyczyny rozpadu</p>	<p>– ocenia rolę zakonów w kulturze i społeczeństwie średniowiecza</p> <p>– charakteryzuje zakony franciszkanów i dominikanów, porównuje je z benedyktynami i cystersami</p> <p>– charakteryzuje ruchy ubóstwa i wyjaśnia, z czego wynikała ich popularność</p> <p>– wyjaśnia, kim byli katarzy</p> <p>– wyjaśnia, czym była inkwizycja i jak się narodziła</p> <p>– wymienia ważniejsze uniwersytety średniowieczne, poda ich specjalizacje</p> <p>– scharakteryzuje przemiany społeczne w Europie w późnym średniowieczu</p> <p>– rozpoznaje romański i gotycki styl w sztuce</p> <p>– podaje przykłady romańskich</p>		
--	--	---	--	--	--

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze. Plan wynikowy

			<p>Kościół na Wschodni i Zachodni</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę w średniowieczu odgrywały uniwersytety, i przedstawia ich organizację – charakteryzuje kulturę rycerską – charakteryzuje kulturę prowansalską – charakteryzuje romański i gotycki styl w sztuce – wskazuje cezury końcowe epoki średniowiecza. 	<p>i gotyckich zabytków</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia uniwersalny charakter kultury średniowiecznej – identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie piśmiennictwa, prawa, filozofii, architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza. 		
Blok powtórzeniowy	1	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
Sprawdzian końcowy (semestralny)	1	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z całego tomu starożytność i średniowiecze	– posługuje się materiałem z całego tomu starożytność i średniowiecze	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań